

W Danii obowiązek szkolny trwa 10 lat. Kształcenie jest obowiązkowe dla uczniów w wieku od 6-7 do 16-17 lat.

Obowiązkiem szkolnym objęta jest 10-letnia jednolita szkoła podstawowa i szkoła średnia pierwszego stopnia tzw. szkoła ludowa. Większość szkół średnich pierwszego stopnia prowadzi nieobowiązkową klasę zerową oraz nieobowiązkową klasę X. Dzieci rozpoczynają kształcenie obowiązkowe w sierpniu tego roku kalendarzowego, w którym przypadają ich szóste urodziny. Rodzice mogą wybrać dowolną szkołę na terenie swojej gminy. Kształcenie w tym typie szkoły jest bezpłatne.

Kształcenie zawodowe rozpoczyna się na poziomie szkoły średniej drugiego stopnia i obejmuje uczniów w wieku 16 – 19 lat. Realizowane jest w ramach szkół średnich ogólnokształcących i szkół o profilu zawodowym.

Szkoły średnie ogólnokształcące drugiego stopnia oferują następujące 3 programy z elementami kształcenia zawodowego:

- Program HF (program przygotowawczy do egzaminu na studia wyższe). Obejmuje uczniów w wieku 17–19 lat i trwa 2 lata. Podstawowym kryterium przyjęcia jest ukończenie szkoły średniej pierwszego stopnia, zdanie egzaminu końcowego z jęz. duńskiego i z dwóch wybranych przedmiotów. Program HF kończy się egzaminem uprawniającym do wstępu na studia wyższe.
- Program HHX (program o profilu handlowym). Obejmuje uczniów w wieku 16–19 lat i trwa 3 lata. Prowadzi do uzyskania dyplomu o profilu ogólnym i handlowym, uprawniającego do przyjęcia na studia wyższe. Program obejmuje kształcenie w ramach przedmiotów obowiązkowych (jęz. duński, języki obce, księgowość, finanse, prawo handlowe, przetwarzanie danych, matematyka, ekonomia) oraz bezpośrednio związanych z praktyką zawodową w dziedzinie biznesu, administracji i zarządzania.
- Program HTX (program o profilu technicznym). Skierowany jest do uczniów w wieku 16–19 lat i trwa 3 lata. Program ten obejmuje kształcenie w ramach przedmiotów obowiązkowych (jęz. duński, jęz. obce, technologia i nauki przyrodnicze), przedmiotów zawodowych (teoria) oraz cykl warsztatów zawodowych i praktyk laboratoryjnych. Program *HTX* zapewnia kwalifikacje zawodowe i wstęp na studia wyższe.

Wszystkie trzy programy są realizowane w ramach stacjonarnej nauki w szkole, a ich cele i treści są nakierowane na przygotowanie kadry dla firm prywatnych. Programy kształcenia zawodowego przygotowywane są w porozumieniu z pracodawcami i partnerami społecznymi. Ciałem koordynującym powstawanie programów lub wprowadzenie do nich zmian jest Rada do Spraw Edukacji Zawodowej będąca organem doradczym Ministra Edukacji.

Szkoły o profilu zawodowym oferują kształcenie dla uczniów między 15 a 20 rokiem życia. Większość uczniów rozpoczyna naukę zawodu w szkolnych strukturach lecz mogą oni najpierw rozpocząć pracę zawodową, a następnie zrealizować program kształcenia teoretycznego. W ramach szkolnictwa zawodowego najwięcej szkół kształci młodzież w kierunku biznesowym, technicznym, biznesowo-technicznym, rolniczym oraz w kierunkach usług publicznych (np. fryzjerstwo, hotelarstwo, transport itp.).

Duński system kształcenia zawodowego ma na celu przekazanie treści ogólnokształcących oraz rozwój umiejętności zawodowych i osobistych uczniów przygotowujący ich do kształcenia ustawicznego oraz aktywnego obywatelstwa.

System kształcenia zawodowego opiera się na trzech podstawowych zasadach:

- Zasada podwójnego szkolenia – kształcenie w szkole na przemian ze szkoleniem w przedsiębiorstwie. Zasada ta gwarantuje, że uczestnicy nabywają teoretyczne, praktyczne, ogólne i osobiste umiejętności, które są zbieżne z zapotrzebowaniem rynku pracy.
- Zasada udziału partnerów społecznych, zgodnie z którą partnerzy społeczni uczestniczą bezpośrednio w procesie funkcjonowania systemu kształcenia w szkole i systemu szkolenia zawodowego.
- Zasada kształcenia ustawicznego, zgodnie z którą system oświatowy oferuje uczniom możliwość kształcenia w każdym wieku i na każdym etapie rozwoju zawodowego.

W Danii w ramach kształcenia zawodowego istnieje także system zasadniczych szkół zawodowych tzw. szkoły produkcyjne. Grupą docelową dla tych szkół są osoby poniżej 25 roku życia nie posiadające wykształcenia zawodowego oraz uczniowie, którzy nie ukończyli żadnego szczebla kształcenia. Nauka w *tych szkołach* trwa maksymalnie 12 miesięcy. Uczniowie, którzy w trakcie nauki podejmą pracę lub rozpoczną praktykę zawodową w innym miejscu, mogą w każdym momencie zrezygnować z tego typu szkoły. Najczęściej uczniowie pozostają w szkole ok. 5 miesięcy. Charakterystyczną ich cechą jest elastyczność programów i metod nauczania. Nauka jest dostosowana do potrzeb wynikających z praktycznych sytuacji, nie ma egzaminów ani obowiązkowych przedmiotów, choć w każdej z tych szkół uczniowie mogą uczęszczać na lekcje języka duńskiego, nauk społecznych, matematyki, nauk politycznych. Najbardziej typowe dziedziny kształcenia zawodowego w szkołach produkcyjnych to: rolnictwo, ogrodnictwo, leśnictwo, hodowla ryb, przemysł tekstylny, produkcja paneli słonecznych, stolarstwo, wyrób pamiątek. Dziedziny i typ kształcenia ustalany jest w porozumieniu z przedstawicielami lokalnego biznesu. Założeniem szkół produkcyjnych jest umożliwienie uczniom zdobycia kwalifikacji, które pozwolą im następnie na kontynuację kształcenia zawodowego. W Danii funkcjonuje ok. 90 szkół produkcyjnych.

Źródło: Kształcenie zawodowe w Polsce i w wybranych państwach Unii Europejskiej, Dobromir Dziewulak, Biuro Analiz Sejmowych, 22 kwietnia 2013, nr 6 (95).